

อภิปรายผลการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาของการนำเสนอ เป็น 4 ตอน คือ

สรุปผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงของประชาชน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่ใช้ภาษาสื่อสารในครอบครัวแตกต่างกัน ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงของประชาชนอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงกับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว โดยมีเงื่อนไขของตัวแปรคือ เพศ อายุ ศาสนาที่นับถือ การศึกษา และอาชีพ ของประชาชน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ผู้วิจัย มีสมมติฐานหลัก ในกรวิจัย คือ “ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง” และมีสมมติฐานย่อยอีก 7 ข้อ คือ

- 1) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับสถานีวิทยุกระจายเสียงที่เลือกรับฟังรายการประเภทข่าว
- 2) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการประเภทข่าว
- 3) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับปริมาณของการรับฟังรายการประเภทข่าว
- 4) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความชอบรูปแบบรายการประเภทข่าวที่รับฟัง
- 5) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับแหล่งที่มาของรายการประเภทข่าวที่รับฟัง
- 6) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความชอบประเภทเนื้อหาของรายการประเภทข่าวที่รับฟัง
- 7) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาที่ได้รับฟังรายการประเภทข่าว

วิธีการวิจัย ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงสำรวจ ทั้งเชิงพรรณนา และเชิงอธิบาย หน่วยการวิเคราะห์ คือ ประชาชนอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นมวลชนผู้รับสารทั่วไป สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการ สุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 400 คน เป็นผู้อยู่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ในเขตเทศบาลตำบล เบตง 200 คน และอยู่ในเขตชนบท นอกเขตเทศบาลตำบลเบตง 200 คน เท่ากัน เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม เก็บข้อมูลในลักษณะแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS / PC⁺ ด้วยวิธีแจกแจงความถี่คำนวณค่าอัตราส่วนร้อยละ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าร้อยละความ แตกต่าง การทดสอบไคว์ สแควร์แบบสองตัวแปร การใช้สื่อเชิงเส้นเชิงชั้น และทดสอบความสัมพันธ์แบบ มีตัวแปรคุม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 48.0 เพศหญิง ร้อยละ 51.5 อายุเฉลี่ย 33.62 ปี ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุด 15 ปี อายุมากที่สุด 59 ปี นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 49.8 เท่ากับผู้นับถือศาสนาอิสลาม ที่เหลือนับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการ ศึกษาอยู่ในระดับต้น ร้อยละ 55.5 รองลงมามีการศึกษาอยู่ในระดับกลาง มีจำนวน ร้อยละ 35.0 และที่ เหลืออีกร้อยละ 9.5 มีการศึกษาอยู่ในระดับสูง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวน ทำไร่ ร้อยละ 35.5 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 21.3 ในด้านการใช้ภาษาสื่อสารในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.8 ใช้ภาษามลายูถิ่นปนไทย รองลงมาใช้ภาษาจีนปนไทย ร้อยละ 33.0 ใช้ภาษามลายูถิ่น ร้อยละ 13.5 ใช้ภาษาไทย ร้อยละ 11.8 และใช้ภาษาจีน น้อยที่สุด จำนวนร้อยละ 7.0

ในด้านพฤติกรรมกรรมการเลือกรับสารของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ชาวสารทั่ว ๆ ไปในชีวิต และรายการ ประเภทข่าวกลุ่มตัวอย่างได้รับจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาเป็นการพูดคุยกับบุคคลอื่น ๆ และได้จาก การอ่านหนังสือพิมพ์ วิทยุเป็นแหล่งข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนอำเภอเบตง ได้รับข่าวสารทั่ว ๆ ไป และเลือกรับฟังรายการประเภทข่าว น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับสื่อประเภทอื่น และเมื่อจำแนก พฤติกรรม การรับฟังข่าวทางวิทยุของกลุ่มตัวอย่าง ประชาชน อำเภอเบตง จำนวน 400 คน นั้น พบว่า เป็นผู้รับฟัง ข่าวทางวิทยุ จำนวนร้อยละ 52.5 และไม่ได้ฟังข่าวทางวิทยุ มีจำนวน ร้อยละ 47.5

พฤติกรรมการรับฟังข่าวทางวิทยุกระจายเสียง ในพื้นที่อำเภอเบตง สามารถรับคลื่นวิทยุได้ 6 ความถี่ ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชน อำเภอเบตง เปิดรับฟังวิทยุจาก สวท.เบตง มากที่สุด รองลงมา เป็น สวท. ยะลา อสมท. ยะลา และสถานีวิทยุของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย คือ FM. 88.7 90.5 และ 89.7 เมกกะเฮิรตซ์ ตามลำดับ รายการที่รับฟังมากที่สุดเป็น รายการข่าว ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับ รายการบันเทิง รองลงมาเป็นรายการความรู้ และรายการโฆษณา เมื่อพิจารณาถึงรายการข่าว กลุ่มตัวอย่าง รับฟังจาก สวท. เบตง มากที่สุด รองลงมาเป็น สวท.ยะลา และอสมท.ยะลา มีส่วนน้อยที่รับฟังข่าวจาก สถานีวิทยุของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียทั้ง 3 คลื่นความถี่

กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ของการรับฟังข่าวทางวิทยุ อยู่ในระดับสูงคือ ส่วนใหญ่มีความถี่ในการรับฟังมากกว่า 5 วัน ต่อสัปดาห์ แต่มีปริมาณการรับฟังอยู่ในระดับต่ำ โดยรับฟังวิทยุ น้อยกว่า 1.15 ชั่วโมง ต่อวันเป็นส่วนใหญ่ แบบข่าวที่กลุ่มตัวอย่างชอบฟัง มีจำนวนใกล้เคียงกันทั้ง 3 ประเภท เรียงตามลำดับความชอบมากไปหาน้อย ดังนี้ ข่าว 5 นาที ข่าว 10 - 15 นาที และ ข่าวมากกว่า 15 นาที วิธีการนำเสนอข่าว ที่ชอบมากที่สุด คือ วิธีรายงานสด รองลงมาเป็น วิธีการถ่ายทอด วิธีการบันทึกเสียง และข่าวประกอบเพลง ตามลำดับ โดยข่าวจากสถานีผลิตรายการเอง (ข่าวท้องถิ่น ข่าวบริการ) เป็นแหล่งข่าวที่กลุ่มตัวอย่างชอบฟังมากที่สุด รองลงมาเป็นข่าวจากสถานีเครือข่าย และข่าวจากบริษัทผู้จัดและผลิตรายการภายนอก (ข่าวจากบุคคล) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างรับฟังข่าวในช่วงเช้า มากที่สุด รองลงมาเป็นข่าวช่วงบ่าย และข่าวช่วงค่ำ ตามลำดับ แต่ช่วงเวลาที่เสนอข่าวจากสถานี ซึ่งได้จำแนกช่วงเวลาข่าวย่อยลงไปอีกตั้งแต่ 05.00 น. ถึง ข่าวสิ้นต้นชั่วโมง 23.00 น. พบว่า ช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างรับฟังข่าวมากที่สุด คือ ข่าวช่วงเที่ยง 12.30 น. รองลงมาคือ ข่าวภาคค่ำ 19.00 - 19.30 น. และ ข่าวช่วงเวลา 07.00 - 07.30 น. โดยส่วนใหญ่รับฟังข่าวจากสถานีวิทยุ สวท. เบตง ในทุกช่วงเวลา

สถานที่รับฟังวิทยุ กลุ่มตัวอย่างฟังที่บ้านมีจำนวนมากที่สุด มีเพียงเล็กน้อยที่รับฟังที่ทำงาน และในรถยนต์ โดยเนื้อหาของข่าวที่ชอบฟังมีจำนวนใกล้เคียงกัน ทั้งข่าวในประเทศ ข่าวทั่วไป และข่าวต่างประเทศ และถ้ากระจายเสียงเป็นภาษาถิ่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ฟังวิทยุ ให้ข้อมูลว่า จะฟังบ้างเป็นครั้งคราว ระดับปานกลาง รองลงมาตอบว่า จะติดตามฟังตลอด ระดับมาก

ผลการทดสอบสมมติฐานหลัก ซึ่งผู้วิจัย ได้กำหนดไว้ว่า "ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง" ข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ในกลุ่มที่รับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุ นั้น เป็นกลุ่มที่ใช้ภาษามลายูถิ่นปักษ์ใต้มากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 61.9 รองลงมา เป็นกลุ่มที่ใช้ภาษาไทยสื่อสารในครอบครัว มีจำนวนร้อยละ 55.3 กลุ่มที่เหลือมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ กลุ่มที่ใช้ภาษาจีนปักษ์ใต้ มีจำนวนร้อยละ 47.7 กลุ่มที่ใช้ภาษาจีน มีจำนวนร้อยละ 42.9 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มที่ใช้ภาษามลายูถิ่น มีจำนวนร้อยละ 42.6 ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ใช้ภาษาสื่อสารต่างกัน ซึ่งพิจารณาได้จากค่า ร้อยละของความแตกต่างนั้น ปรากฏชัดเจนใน 3 คู่ คือ กลุ่มที่ใช้ภาษามลายูถิ่นปักษ์ใต้ กับกลุ่มที่ใช้ภาษามลายูถิ่น 19.3 %d กลุ่มที่ใช้ภาษามลายูถิ่นปักษ์ใต้กับกลุ่มที่ใช้ภาษาจีน 19.0 %d และกลุ่มที่ใช้ภาษามลายูถิ่นปักษ์ใต้กับกลุ่มที่ใช้ภาษาจีนปักษ์ใต้ 14.2 %d เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้น ด้วยการทดสอบ ไคร์ สแควร์ พบว่า ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

เมื่อใช้เทคนิคการวิเคราะห์ลึกลับเชิงเส้นเชิงชั้น ระหว่างตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรคุม (ทั้ง 5 ตัวแปร คือ เพศ อายุ ศาสนาที่นับถือ การศึกษา และอาชีพ) การวิเคราะห์ โคร์ สแควร์แบบแยกส่วน พบว่า ปฏิสัมพันธ์ของตัวแปร มี นัยสำคัญทางสถิติ ในระดับ 3 ตัวแปร 2 กลุ่ม คือ

- 1) ตัวแปรพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง กับตัวแปรภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว และตัวแปรอายุ
- 2) ตัวแปรพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง กับตัวแปรภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว และตัวแปรระดับการศึกษา

ขณะเดียวกัน ปฏิสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร พบสถานการณ์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

- 1) ตัวแปรพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง กับตัวแปรภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ
- 2) ตัวแปรคุมทั้ง 5 ตัว มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน และกับทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ผู้วิจัยจึงได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์แบบในความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ทั้งหมด 5 ตัวแปร

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง กับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว ภายใต้เงื่อนไขของตัวแปรคุม ทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า พฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง กับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์ลง ภายใต้เงื่อนไขของตัวแปร เพศ อายุ และระดับการศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรภายนอกที่มีความสัมพันธ์ทั้งต่อพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง และภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว และพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงกับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์เฉพาะอย่าง ภายใต้เงื่อนไขการผันแปรของตัวแปรศาสนาที่นับถือ และอาชีพ

ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งเป็นสมมติฐานหลัก ที่ว่า "ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าว ทางวิทยุกระจายเสียง"

สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบสมมติฐานย่อย 7 ข้อ

- 1) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับสถานีวิทยุกระจายเสียงที่เลือกรับฟังรายการประเภทข่าว

ในภาพรวมไม่สามารถสรุปเพื่อยืนยันสมมติฐานได้ เพราะผลการทดสอบ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยจำนวน 5 สถานี ยกเว้นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดยะลา ในส่วนของสถานีวิทยุกระจายเสียง 5 สถานี ที่พฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าว มีความสัมพันธ์กับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว นั้น มี 3 สถานี ที่ความสัมพันธ์เป็นไปตามทิศทางของสมมติฐาน คือ สถานีวิทยุกระจายเสียง

แห่งประเทศไทย อำเภอเบตง สถานีวิทยุกระจายเสียงองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย จังหวัดยะลา และสถานีวิทยุของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย คลื่นความถี่ 90.5 เมกะเฮิรตซ์ ส่วนอีก 2 สถานี ความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามทิศทางของสมมติฐาน คือสถานีวิทยุของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย คลื่นความถี่ 88.7 และ 89.7 เมกะเฮิรตซ์

2) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับฟังรายการประเภทข่าว ผลการทดสอบ ปฏิเสธสมมติฐานย่อยข้อนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับปริมาณของการรับฟังรายการประเภทข่าว ผลการทดสอบ ปฏิเสธสมมติฐานย่อยข้อนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

4) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความชอบรูปแบบของรายการประเภทข่าวที่รับฟัง

รูปแบบของรายการประเภทข่าว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบรายการประเภทข่าวและวิธีการนำเสนอข่าว ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับรูปแบบรายการประเภทข่าว พบว่า ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความชอบรับฟังรูปแบบของรายการประเภทข่าวที่ออกอากาศ 5 นาที แต่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบของรายการประเภทข่าวที่ออกอากาศ ในอีก 2 แบบ คือ ข่าว 10 - 15 นาที และข่าวมากกว่า 15 นาที แต่ไม่เป็นไปตามทิศทางของสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เกี่ยวกับวิธีการนำเสนอข่าว พบว่า ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความชอบวิธีการนำเสนอข่าว แบบบันเทิงเสียงแบบถ่ายทอด และแบบข่าวประกอบเพลง แต่ไม่สัมพันธ์กับความชอบวิธีการนำเสนอแบบรายงานสด

5) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับแหล่งที่มาของรายการประเภทข่าวที่รับฟัง ผลการทดสอบสมมติฐานย่อยข้อนี้ ยอมรับสมมติฐาน ในข่าวที่มาจากสถานีเครือข่าย และรายการข่าวจากสถานีผลิตรายการเอง แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานในกรณีข่าวจากบริษัทผู้จัดและผลิตรายการภาคนอก

6) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความชอบประเภทเนื้อหาของรายการประเภทข่าวที่รับฟัง

ผลการทดสอบพบความสัมพันธ์กับความชอบเนื้อหาข่าวทั่วไป และข่าวต่างประเทศ แต่ไม่สัมพันธ์กับความชอบเนื้อหาข่าวในประเทศ

7) ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาที่ได้รับฟังรายการประเภทข่าว ผลการทดสอบ พบความสัมพันธ์เฉพาะกับระดับของการรับฟังข่าวในช่วงบ่ายเท่านั้น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของการรับฟังข่าวในช่วงเวลาเช้า และเวลาค่ำ

อภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงของประชาชน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีประเด็นอภิปรายผลดังนี้

1 เหตุผลที่ประชาชนรับฟังวิทยุในระดับน้อย ทั้งรายการทั่วไป และรายการประเภทข่าว คือ

1.1 วิทยุกระจายเสียงในปัจจุบัน ต้องแข่งขันกับความนิยมในการรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญคือโทรทัศน์ ปัจจุบันนี้โทรทัศน์มีบทบาทในการนำเสนอข่าว โดยประชาชนสามารถรับข่าวสารได้ รวดเร็ว ฉับไว เสนอข่าวสารทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะสามารถรับได้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งเป็นข้อดีของโทรทัศน์ และในทางตรงกันข้ามเป็นข้อจำกัดของวิทยุกระจายเสียง ที่รับได้เฉพาะเสียงเพียงอย่างเดียว

1.2 ประชาชนมีความคิดเห็นว่า สื่อวิทยุและโทรทัศน์มีการเสนอข่าวอย่างฉับไว ทันเหตุการณ์ พอ ๆ กัน แต่นิยมรับข่าวสารทางโทรทัศน์มากกว่า เพราะการรับข่าวจากสื่อโทรทัศน์ จะได้ภาพจริงมากกว่า เข้าใจง่ายกว่า

1.3 การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ส่วนใหญ่ประชาชนรับข่าวสารที่บ้านหรือในบ้าน โทรทัศน์นับว่าเป็นสื่อที่รับชมได้สะดวก เข้าใจง่าย มีอิทธิพลทางด้านอารมณ์ และการรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์เป็นเรื่องความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (Predispositions) และการเลือกของผู้รับสาร ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ ทำให้เกิดความพอใจ

2 เหตุผลที่ความถี่ในการรับฟังต่อสัปดาห์สูงกว่าต่อวัน

2.1 ความเคยชินกับการเปิดรับข่าวสารทางสื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียง กล่าวคือ ถ้าหากเคยมีการเปิดรับข่าวสารทางสื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียง ก็จะมีการเปิดรับอยู่เรื่อย ๆ

2.2 และความถี่ในการรับฟังข่าวใกล้เคียงกับรายการประเภทบันเทิงด้วย เป็นเพราะเมื่อมีความสนใจในการรับฟังรายการประเภทบันเทิง ก็ทำให้สามารถรับฟังรายการประเภทข่าวตามไปด้วย เพราะการนำเสนอข่าวของแต่ละสถานี จะสลับกับรายการประเภทบันเทิงอยู่แล้ว โดยเฉพาะข่าวต้นชั่วโมง

3 เหตุผลที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย อำเภอเบตง มีการรับฟังมากที่สุด เพราะสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งนี้เป็นสถานีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ที่ประชาชนสามารถรับคลื่นได้ชัดเจนมากกว่าสถานีอื่น ๆ และประกอบกับข่าวบางช่วง เป็นการนำเสนอข่าวที่ถ่ายทอดจากกรุงเทพ จะเสนอข่าวตรงกัน และข้อจำกัดในสภาพภูมิประเทศ ในการเปิดรับคลื่นวิทยุ (บางเครื่อง) ที่สามารถรับฟังได้ชัดเจนมากกว่า และเป็นความนิยมของประชาชนในพื้นที่ที่ชอบรับฟังจากสถานีท้องถิ่น มีความรู้สึกเหมือนเป็นสถานีของชุมชนฟังด้วยความภูมิใจ

4 เหตุผลที่ประชาชนชอบฟังข่าว 5 นาที มากที่สุด

ข่าว 5 นาที จะนำเสนอเนื้อหาข่าวด้วยความกระชับ รัดกุม จบใจความเร็ว ประชาชนที่รับฟังการเสนอข่าวแบบนี้ รู้สึกไม่เยิ่นเย้อ ไม่เบื่อ ไม่เครียด นอกจากนี้ทำให้ทราบข่าวสารที่ได้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ ทำให้ทราบว่าข่าวใดน่าสนใจหรือไม่ เพราะข่าวประเภทนี้จะเสนอเฉพาะข่าวสำคัญที่น่าสนใจ

5 เหตุผลที่ประชาชนชอบฟังข่าวแบบรายงานสดมากที่สุด

ข่าวประเภทนี้มีลักษณะพิเศษกว่าการเสนอข่าวแบบอื่น ๆ เพราะ จะนำเสนอข่าวที่เกิดขึ้นทันที ทันเหตุการณ์ ผู้ฟังรู้สึกพอใจที่ได้รับทราบข่าวสารอย่างฉับไว ก่อนผู้อื่น

6 เหตุผลที่ประชาชนชอบฟังข่าวที่สถานีผลิตรายการเอง

ด้วยเหตุผลของการรับข่าวสารที่ว่า เรื่องราวใดที่ใกล้ชิด เป็นเรื่องที่ประชาชนสนใจ เป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้รับสาร ย่อมเป็นที่สนใจมากกว่าข่าวไกลตัว

7 เหตุผลที่ประชาชนชอบฟังข่าวช่วงเช้า

ลักษณะอาชีพ มีส่วนในการรับข่าวสารช่วงเวลาเช้า ที่ทำให้มีเวลามีโอกาสในการรับข่าวสาร และเป็นเรื่องของการติดตามข่าว ความอยากรู้ข่าวสาร เพราะบางครั้งไม่ได้รับข่าวสารในช่วงกลางคืน

8 เหตุผลที่ประชาชนชอบฟังข่าว ช่วง 12.30 น. มากที่สุด

การเสนอข่าวในตอนเที่ยงวัน เป็นช่วงเวลาเด่นที่สุด เพราะช่วงเวลานี้ ประชาชนอยู่ในช่วงพักกลางวัน จึงเป็นเวลาที่เหมาะสมในการรับฟัง

การปฏิเณรสมมติฐานที่ว่า "ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง"

การวิจัยนี้ พบว่า ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวกับพฤติกรรมการรับฟังข่าว เป็นความสัมพันธ์สูงที่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร เพศ อายุ และระดับการศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรภายนอก และเป็นความสัมพันธ์เฉพาะอย่าง ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขการผันแปรของตัวแปร ศาสนาที่นับถือ และอาชีพ ไม่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของ สุกิตติ ชัดิยะ (2537) ที่พบว่า ภาษาสื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับสารจากสื่อโทรทัศน์ของรัฐ สทท.11 ในลักษณะเฉพาะอย่าง ในเงื่อนไขการผันแปรของตัวแปรเพศ อายุ และระดับการศึกษา การอภิปรายผลดังกล่าว ไม่ชัดเจน ในประเด็นเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ความแตกต่างกันของข้อค้นพบ อาจจะเป็นเพราะงานวิจัยของสุกิตติ ชัดิยะ ศึกษาพฤติกรรมการรับสารจากสื่อโทรทัศน์ของรัฐ จากประชากรที่เป็นชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และภาษาสื่อสาร ซึ่งได้นิยามว่าเป็นภาษาที่ใช้พูดในชีวิตประจำวัน ผันแปรเป็น 3 กลุ่ม คือ ภาษามลายูถิ่น ภาษาไทยปนภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย โดยที่สุกิตติ ชัดิยะ ไม่ได้อภิปรายผล เกี่ยวกับความสัมพันธ์เฉพาะอย่าง ที่เกิดขึ้นแต่อย่างใด

แต่การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง จาก ประชากร อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่ใช้ภาษาสื่อสารในครอบครัวแตกต่างกัน ซึ่งค้นแปรรูปออกเป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้ภาษามลายูถิ่น ภาษามลายูถิ่นปนไทย ภาษาจีน ภาษาจีนปนไทย และภาษาไทย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นตามสมมติฐานพบว่า ในกลุ่มที่รับฟังรายการประเภทข่าวทาง วิทยุ นั้น มีจำนวนของผู้ใช้ภาษามลายูถิ่นปนไทยมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ใช้ภาษาไทยสื่อสารในครอบครัว กลุ่มผู้ใช้ภาษาจีนปนไทย ภาษาจีน และภาษามลายูถิ่น มีจำนวนน้อยที่สุดนั้น การตีความเบื้องต้น น่าจะ เป็นเพราะปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านการศึกษาเป็นสำคัญ (กรณีปัจจัยทางการศึกษา จะพิจารณา ในตอนต่อไป) กรณีปัจจัยทางเศรษฐกิจนั้น ข้อมูลเชิงประจักษ์ยืนยันได้ชัดเจนว่า ในพื้นที่อำเภอเบตง กลุ่ม คนไทยที่นับถือศาสนาพุทธและคนไทยเชื้อสายจีนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าคนไทยมุสลิม จึงมีขีดความ สามารถในการครอบครองสื่อประเภทอื่น ๆ คือ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ได้ดีกว่าและมีโอกาสมากกว่า จึงทำให้กลุ่มผู้ใช้ภาษามลายูถิ่นปนไทย รับข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียงมากกว่ากลุ่มอื่น ผนวกกับความ สามารถในการเรียนรู้และใช้ภาษาไทย ได้ใกล้เคียงกับผู้ใช้ภาษาไทยสื่อสารในครอบครัว และดีกว่าผู้ใช้ภาษา มลายูถิ่น สื่อสารในครอบครัว ซึ่งจะมีอุปสรรคสำคัญในการพูดและฟังภาษาไทย กรณีกลุ่มที่ใช้ภาษาจีน และภาษาจีนปนไทย ซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า มีอำนาจการครอบครองสื่อประเภทอื่นได้มากกว่า อาจจะทำ ให้การ รับฟังรายการประเภทข่าว จากวิทยุกระจายเสียง ต่ำลงไปบ้าง

สถานการณ์ดังกล่าว ที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ อำเภอเบตง น่าจะทำให้พฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนของ บุคคลแตกต่างกันออกไป เป็นไปตามแบบจำลองที่เน้นผู้รับสารเป็นศูนย์กลาง (แมคเคลล และ วินดาทล, 2528 : 147 - 156) ในเรื่องการใช้และการทำให้เกิดความพอใจ (Uses and Gratification) ของแคทซ์ และคณะ (Katz et.al, 1974) ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสาร (Information - Seeking Behavior) หรือลีลาการแสวงหาข่าวสาร (Information Seeking Style) ตามแนวคิดของแบบจำลอง การ แสวงหา การหลีกเลี่ยง และการจัดการข่าวสาร (Model of Seeking, Avoiding and Processing) ของ โดโนฮิว และ ทิปตัน (Donohew and Tipton , 1971 อ้างถึงใน ปรมะ สตะเวทิน, 2539 : 118 - 119) โดยพฤติกรรมเหล่านี้ จะส่งผลต่อ กระบวนการเลือกสรร หรือเลือกรับรู้ ตามแนวคิดของ เคล็ปเปอร์ (Klapper, 1960 : 194) และพฤติกรรมการเลือกเปิดรับข่าวสาร (Selective Exposures) ตามแนวคิดของ ชรามม์ (Schramm, 1974 : 194)

นอกจากนี้ การที่กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้ภาษามลายูถิ่นปนไทย เปิดรับฟังรายการประเภทข่าวจากวิทยุ มากที่สุด จำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มผู้ใช้ภาษาไทยสื่อสารในครอบครัว อาจจะเป็นเพราะการกระจายของ ตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า

ในกลุ่มผู้ใช้ภาษามลายูถิ่นปนไทยนั้น มีจำนวนของอาชีพแม่บ้าน และผู้รับราชการมากที่สุด และ แม้วาระดับการศึกษา จะไม่มีความสัมพันธ์กับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว แต่ อายุ จะมีความสัมพันธ์กับ

ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว โดยพบว่า ในกลุ่มที่ใช้ภาษามลายูถิ่นปักษ์ใต้ มีจำนวนมากในกลุ่มอายุระหว่าง 15 ถึง 35 ปี และจำนวนจะลดน้อยลงเมื่ออายุมากขึ้น ลักษณะเช่นนี้ ไม่ปรากฏในกลุ่มผู้ใช้ภาษามลายูถิ่นสื่อสารในครอบครัว แสดงให้เห็นว่า คนรุ่นใหม่ที่นับถือศาสนาอิสลาม มีการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับคนรุ่นเก่าที่มีอายุมาก และในขณะเดียวกัน อายุก็มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงด้วย โดยพบว่า ในกลุ่มผู้ที่รับฟังนั้น อยู่ในช่วงอายุ 15 ถึง 35 ปี มากที่สุด จำนวนการรับฟังจะลดน้อยลง เมื่ออายุมากขึ้น

ความสัมพันธ์ลงและความสัมพันธ์เฉพาะอย่าง ระหว่างภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว กับพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง ในเงื่อนไขตัวแปรคุมทั้ง 5 ตัวแปร นั้น ดีความได้ว่า ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว ไม่ได้เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง แต่จะได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอื่น ๆ ด้วย โดยเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพิ่มเติม ระหว่างตัวแปรคุม ทั้ง 5 ตัว กับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว พบว่า

ตัวแปร เพศ อายุ ศาสนาที่นับถือ และอาชีพ ยกเว้นตัวแปรระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพิ่มเติม ระหว่าง ตัวแปรคุม ทั้ง 5 ตัว กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง พบว่า ตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ (ยกเว้นตัวแปรเพศและศาสนาที่นับถือ) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุ จึงสังเกตได้ว่า พฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง มาจากหลาย ๆ สาเหตุ (Multi - Factors) ซึ่งมีลักษณะเป็นอิทธิพลร่วม มากกว่าที่จะเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ

จากข้อมูลเชิงประจักษ์ในขณะนี้ ยืนยันได้ว่า ตัวแปรระดับการศึกษา น่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญ และเป็นตัวแปรต้นทาง (Exogenous Variable) ที่มีความสัมพันธ์ทั้งต่อตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามในสมมติฐาน กล่าวคือ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในกลุ่มที่รับฟังรายการประเภทข่าวนั้น ผู้มีการศึกษาในระดับต่ำมีจำนวนน้อยที่สุด และจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในกลุ่มที่มีการศึกษาสูงขึ้น (ดูรายละเอียด ภาคผนวก 5 ตาราง 68)

แม้ว่าตัวแปรระดับการศึกษา จะไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว แต่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอายุและอาชีพ และตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับภาษาที่ใช้สื่อสารใน ครอบครัว อีกต่อหนึ่ง (ดูรายละเอียด ปฏิสัมพันธ์ ระดับสองตัวแปร และสามตัวแปร ในผลของการทดสอบไคว์ สแควร์แยกส่วน จากการวิเคราะห์ลึกลับเชิงเส้นเชิงชั้น ในภาคผนวก 4) ดังนั้นระดับการศึกษาจึงเป็นตัวแปรต้นทาง ที่มีความสัมพันธ์กับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว แม้ว่าความสัมพันธ์ที่ปรากฏอยู่เป็นเพียงความสัมพันธ์แบบสมมาตร (Symmetrical Relation) ก็ตาม (ดูรายละเอียดใน Rosenberg, 1968 : 3 - 20)

ระดับการศึกษาจึงน่าจะเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมกับตัวแปรภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง โดยมีข้อมูลเชิงประจักษ์ยืนยันอีกด้านหนึ่ง คือ เมื่อควบคุมตัวแปรศาสนาที่นับถือ พบว่า เกิดความสัมพันธ์เฉพาะอย่างขึ้น ในกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม ความสัมพันธ์มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่ปรากฏความสัมพันธ์ที่ชัดเจน ในกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธ (ดูตาราง 29 และ 30) แต่ประเด็นของภาวะวิเคราะห์ที่น่าสนใจ คือ ในกลุ่มผู้ที่รับฟังรายการประเภทข่าวนั้น จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีการใช้ภาษาไทยเพิ่มขึ้น กล่าวคือ มีจำนวนน้อยที่สุดในกลุ่มผู้ใช้ภาษาจีน แล้วเพิ่มจำนวนเพิ่มขึ้น ในกลุ่มผู้ใช้ภาษาจีนปนไทย และมีจำนวนมากที่สุด ในกลุ่มที่ใช้ภาษาไทยสื่อสารในครอบครัว ในกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธและทำนองเดียวกัน ในกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม มีผู้รับฟังรายการประเภทข่าวจากวิทยุ น้อยที่สุด ในกลุ่มที่ใช้ภาษามลายูถิ่น และเพิ่มจำนวนมากขึ้นในกลุ่มที่ใช้ภาษามลายูถิ่นปนไทย และมีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มที่ใช้ภาษาไทยสื่อสารในครอบครัว

การมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น และมีระดับของการใช้ภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของการเปิดรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงของบุคคลนั้น เมื่อพิจารณาจากแนวคิดเชิงทฤษฎีต่าง ๆ เช่น ตัวแบบ SMCR Model ของ เบอร์โล (Berlo, 1960) ของชแรมม์ (Schramm, 1974) ย่อมยืนยันได้ว่า ระดับการศึกษาและขีดความสามารถในการใช้ภาษาของมวลชนผู้รับสารที่สูงกว่า ย่อมทำการถอดรหัส (Decoding) ข่าวสาร (Message) ที่ได้รับ แล้วทำการตีความหมาย (Interpreting) ออกมาเป็นความหมาย (Meaning) ได้ดีกว่ามวลชนที่มีระดับการศึกษาและขีดความสามารถต่ำกว่า และสามารถจัดการกับสิ่งรบกวน (Noise) ในกระบวนการสื่อสารได้ดีกว่าด้วย ตามแนวคิดของ เดอเฟลอร์ (De Fleur, 1987 : 8) และบิทเนอร์ (Bittner, 1983 : 13)

นอกจากนี้ การที่ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว กับพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง เป็นความสัมพันธ์เฉพาะอย่าง ภายใต้งื่อนไขการผันแปรของกลุ่มอาชีพ โดยไม่ปรากฏความสัมพันธ์ในกลุ่มอาชีพอื่น แต่ปรากฏความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มอาชีพแม่บ้าน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า โดยเหตุผลพื้นฐาน แม่บ้านเป็นกลุ่มบุคคลที่ทำงานอยู่ในบ้าน ขณะทำงานมีโอกาสเปิดเครื่องรับวิทยุฟังไปด้วย เพราะมีโอกาสของความเป็นส่วนตัวสูง ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงบริบท (Context) ที่สำคัญ ตามแนวคิดของ ฮันท์ และรูเบน (Hunt and Ruban, 1993 : 50 - 52) 1 ใน 8 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกในการสื่อสาร บริบทในที่นี้ หมายถึง สถานที่ บุคคล และเวลาที่อยู่ในสถานการณ์การสื่อสาร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีอิทธิพลต่อการเลือกของมวลชนผู้รับสาร การมีคนอื่นอยู่ด้วย มีอิทธิพลโดยตรงต่อการเลือกใช้สื่อและข่าวสาร การเลือกตีความหมายและการเลือกจดจำ เป็นต้น

อีกเหตุผลหนึ่งที่สำคัญคือ เป็นเพราะว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแม่บ้าน ที่รับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุ นั้น เป็นผู้ใช้ภาษามลายูถิ่นปนไทย สื่อสารในครอบครัวมากที่สุด ซึ่งกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่รับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงมากที่สุด

ข้อค้นพบเพิ่มเติม (Additional Finding)

เมื่อผู้วิจัยนำตัวแปรในระดับครอบครัวและตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง คือ ประเภทของครอบครัว (ผันแปรเป็น ครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยาย) ขนาดของครอบครัว ผันแปรเป็นขนาดเล็ก (1 - 4 คน), ขนาดกลาง (5 - 8 คน), และขนาดใหญ่ (9 - 11 คน)) ถิ่นที่อยู่ (ผันแปรเป็นเขตเมืองและเขตชนบท) และ สถานภาพการสมรสของกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว พบว่า ประเภทของครอบครัว ขนาดของครอบครัว ถิ่นที่อยู่ และ สถานภาพการสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว และในทำนองเดียวกัน ประเภทของครอบครัว ขนาดของครอบครัว และถิ่นที่อยู่ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง ของประชาชน อำเภอเบตง อีกด้วย

เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาว่า ให้ยกเลิกการศึกษาข้อมูล พฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง ของครัวเรือนในเชิงคุณภาพ เพราะ ข้อค้นพบในเชิงอธิบาย ได้ข้อสรุปเบื้องต้นแล้วว่า ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง แต่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรภายนอก และภายใต้เงื่อนไขเฉพาะอย่างของตัวแปรในระดับบุคคล แต่ไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรในระดับครัวเรือนและในระดับกลุ่ม ถ้าหากศึกษาเพิ่มเติมตามที่ตั้งใจไว้ครั้งแรก ด้วยข้อจำกัดของเวลา และสถานที่ อาจจะศึกษา (พฤติกรรมการเปิดรับ การเปิดรับข่าวของครัวเรือน) ได้แต่เพียงการพรรณนาในเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Description) ไม่สามารถศึกษาในรายละเอียด เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ขึ้นเป็นทฤษฎีจากส่วนล่าง (Grounded Theory) และการได้ข้อสรุปในลักษณะการอุปนัยเชิงวิเคราะห์ (Analytic Induction) (ดูรายละเอียดเชิงระเบียบวิธีได้ใน Glaser and Strauss, 1967 : 105) ซึ่งส่งผลต่อความไวในการสรุปข้อมูล เป็น ทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) (Strauss and Corbin , 1990 : 41 - 47)

สรุปได้ว่า ตัวแปรในระดับครัวเรือน รวมทั้งภาษาที่ใช้สื่อสารในครัวเรือน และถิ่น ที่อยู่ เป็น ปัจจัยเชิงบริบท (Contextual Factors) ที่ยังไม่มียอิทธิพลเพียงพอต่อการกำหนดพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงของบุคคล แต่จะได้รับอิทธิพลจากตัวแปรระดับบุคคลเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะ

จากการพบความสัมพันธ์ลวง และความสัมพันธ์เฉพาะอย่างระหว่างภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว กับพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง ในเงื่อนไขของตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนาที่นับถือ และอาชีพ ซึ่งเป็นตัวแปรในระดับบุคคล โดยตีความว่า ภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัว ไม่ได้เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง

แต่จะได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวแปรระดับการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ ต่อระดับการใช้ภาษาไทย ทำให้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงเพิ่มขึ้น โดยไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร ในระดับครัวเรือน และในระดับกลุ่ม เป็นแนวความคิดพื้นฐานให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ จากการทำวิทยานิพนธ์ในการวิจัยครั้งนี้ 3 ด้าน คือ

1. ข้อเสนอสำหรับผู้บริหาร และผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายทางด้านการศึกษาประชาสัมพันธ์ และการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ได้ทำการวิจัยเชิงวิพากษ์ ซึ่งเป็นการตรวจสอบปัญหา เพื่อที่จะหาทางออกในเชิงระบบแบบใหม่ ๆ เกี่ยวกับปัญหาทางด้านวิทยุกระจายเสียง หรือกระบวนการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ มากกว่าการวิจัยแนวบริหาร (Administrative Research) ซึ่งมุ่งวิเคราะห์ปัญหาเพื่อที่จะจัดการบางจุดของระบบที่มีอยู่แล้วให้ทำงานได้ดีขึ้น ดูแนวคิดใน "การวิจัยว่าด้วยสื่อมวลชน เพื่อการพัฒนาที่สมดุล" ใน บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา (2537 : 111 - 119) และแนวคิดการวิจัยเชิงวิพากษ์ ใน นอแมน (Neuman, 1991 : 55 - 62)

1.2 ท่ามกลางความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายและ/หรือผู้บริหาร ควรดำเนินการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น ดังข้อเสนอของ อนันต์ ทิพย์รัตน์ และคณะ (2537) ในรายงานการวิจัย เรื่อง การประชาสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวไทยมุสลิม ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เสนอต่อสมาคมมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีการใช้ภาษาไทยมากเท่าใด จะยังมีการเปิดรับฟังข่าวสารจากสื่อมวลชนมากขึ้นเท่านั้น

1.3 เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้ง และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอันดี ระหว่างทางราชการกับประชาชน ในเรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ผู้บริหารของสถานีวิทยุกระจายเสียงแต่ละแห่ง ควรจะกำหนดแนวทางในการให้เนื้อหาที่เป็นข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและชัดเจน เกี่ยวกับเรื่องพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ในรายการประเภทข่าวต่าง ๆ ของทางสถานี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติงานทางด้านการศึกษาประชาสัมพันธ์

2.1 การที่มวลชนผู้รับสารทั่วไป มีลักษณะหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการใช้ภาษา และขีดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ดังนั้นการจัดรายการ และการนำเสนอรายการข่าวของผู้จัดรายการ ควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคคลเหล่านี้ด้วย

2.2 ผู้ปฏิบัติงานควรมีการร่วมกันพิจารณา หรือปรึกษาหารือกับผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ว่ากลุ่มประชาชนที่ไม่ได้รับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุ นั้น เป็นมวลชนผู้รับสารที่เฉื่อยชา (Passive Audience) หรือไม่ จะมีแนวทางอย่างไร ในการดึงดูดหรือโน้มน้าวให้บุคคลเหล่านี้เป็นมวลชนผู้รับสารที่กระตือรือร้น (Active Audience)

2.3 ในการจัดทำรายการข่าวนั้น ผู้ปฏิบัติควรมีแผนงาน หรือโครงการในการประเมินผลเกี่ยวกับผลของการสื่อสาร (Consequence) เช่น ความรู้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับของผู้รับสาร ปริมาณของการสื่อสารกลับ (Amount of Feedback) และวิเคราะห์ทัศนคติภาพของมวลชนผู้รับสาร และความพึงพอใจต่อการตอบสนองความต้องการ (Need Satisfaction) ของผู้รับสารอย่างไรบ้าง ทั้งข่าวเบา (Soft News) และข่าวหนัก (Hard News) เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะบทบาทของการสื่อสารกลับของมวลชนผู้รับสาร มี 3 ประการ คือ (ปรเมธ สตะเวทิน , 2539 : 125)

- 1) ทำให้องค์การสื่อสารมวลชน หรือนักสื่อสารมวลชน ทราบผลของการสื่อสารว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของตนหรือไม่ เพียงใด มวลชนผู้รับสารเข้าใจ และมีความหมายตรงตามท้องถื่นการสื่อสารมวลชน หรือนักสื่อสารมวลชนตั้งใจ (Intended Meaning) หรือไม่
- 2) ทำให้มวลชนผู้รับสาร สามารถควบคุมพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร ในเวลาต่อมาของนักสื่อสารมวลชนได้ กล่าวคือ นักสื่อสารมวลชนต้องใช้การสื่อสารกลับของมวลชนผู้รับสาร มาเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แกไข หรือคงไว้ ซึ่งเนื้อหาสาระ และวิธีการในการสื่อสารของตน และ
- 3) เป็นตัวเชื่อมระหว่างองค์การสื่อสารมวลชน กับมวลชนผู้รับสาร ทำให้การสื่อสารมีลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน ทำให้การสื่อสารเป็นการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication)

3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดพฤติกรรมการใช้ภาษาสื่อสารในครอบครัว หรืออาจจะเป็นบริบทของการสื่อสารระหว่างบุคคล รวมตลอดไปถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมวลชนผู้รับสาร ให้มีความเป็นมาตรฐาน และอธิบายได้โดยทั่วไป เพื่อช่วยจัดปัญหาต่าง ๆ ดังที่ ฮันท์และรูเบน (Hunt and Ruben, 1993 : 65 - 72) ได้กล่าวถึงความยุ่งยากในการศึกษาถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อพฤติกรรมของมวลชนผู้รับสารขึ้นอยู่กับปัญหา 4 ประการ คือ

- 1) การนิยามพฤติกรรมที่ต้องการจะศึกษา
- 2) การแยกอิทธิพลของสื่อมวลชน ออกจากอิทธิพลของแหล่งข่าวสารอื่น ๆ
- 3) การวัดพฤติกรรม
- 4) การระบุความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับพฤติกรรมของมวลชนผู้รับสาร

3.2 ควรทำการวิจัยพฤติกรรมเปิดรับข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียง (หรืออาจรวมถึงสื่ออื่นด้วยก็ได้) ในระดับครัวเรือน ในลักษณะที่เป็นองค์รวม (Holistic Approach) โดยผสมทั้งระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ แบบการศึกษาจากหลายแง่มุม (Multiple Triangulation) โดยมีฐานคติในการมองครอบครัว เป็นทั้งสถาบันทางสังคม และการจัดองค์การทางสังคม (Social Organization)

3.3 ในเชิงทฤษฎี ควรมีการวิจัยโดยการนำประพจน์ที่เป็นข้อสรุปในลักษณะหลักสากลภาพเชิงประจักษ์ (Generalization) เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร (Communication Behavior) จำนวน 11 ประพจน์ (Proposition) ของ โรเจอร์ และชูแมคเกอร์ (Roger and Shoemaker, 1971 : 188 - 189) มาทำการทดสอบซ้ำ และวิเคราะห์แบบหลายตัวแปรว่ามีตัวแปรอะไรบ้าง (ทั้งจากตัวแปรด้านบุคลิกภาพ และตัวแปรด้านสังคม เศรษฐกิจ) ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารของบุคคล

3.4 ควรทำการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) ซึ่งใช้กระบวนทัศน์เชิงตีความ (Interpretive Paradigm) (ดูรายละเอียดใน Burrell and Morgan , 1979 : 227 - 259 ; Neuman , 1991 : 49 - 54 ; Denzin and Lincoln , 1994) โดยใช้กรอบแนวคิดเชิงมานุษยวิธี (Ethnomethodology) ว่าประชาชนที่เป็นมวลชนผู้รับสารทั่วไป หรือประชาชนที่เป็นกลุ่ม เป้าหมายเฉพาะ มีวิธีคิดอย่างไรเกี่ยวกับ รายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียง รวมไปถึงกรอบแนวคิดเชิงปรากฏการณ์นิยม (Phenomenologicalism) ว่ากลุ่มคนเหล่านี้มีนิยามหรือให้ความหมายต่อรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงอย่างไร

3.5 ในส่วนของระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ควรพัฒนาแบบแผนการวิจัยเชิงสำรวจขั้นอธิบายในลักษณะของการวิเคราะห์แบบหลายตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม (Conjoint Influence) (Rosenberg , 1968 : 159 - 195) ที่มีการพิจารณาผลของตัวแปรอิสระทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่มีต่อตัวแปรตาม (Effect Transmittance Design) (Hellevik , 1984) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการอธิบายพฤติกรรมกรรมการรับข่าวสารให้สูงขึ้น

3.6 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้สื่อสาร (ในระดับต่าง ๆ) กับพฤติกรรมกรรมการรับข่าวสารของบุคคล ยังมีการวิจัยกันค่อนข้างน้อย ในระดับของการอธิบาย ควรมีการศึกษารายกรณี (Case Study) ภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ (ดูรายละเอียดใน Yin , 1994) เพื่อสร้างทฤษฎีจากส่วนล่าง (Grounded Theory) (ดูรายละเอียดใน Strauss and Corbin, 1990 , Glaser and Strauss, 1967) ขึ้นมาอธิบายสถานะสังคมไทยโดยตรง ในท่ามกลางบรรยากาศทางวิชาการที่ขาดแคลนองค์ความรู้จากรากเหง้าของสังคมเราเอง